

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

حسابداری پیشرفته (۱)

تألیف

دکتر حسن همتی

دکتر هدی همتی

موسسه کتاب مهربان نشر - انتشارات آوا قلم

فیا

سرشناسه: همتی، حسن، ۱۳۲۱-

عنوان و نام پدیدآور: حسابداری پیشرفته (۱) / تالیف حسن همتی . هدی همتی.

مشخصات نشر: تهران: آوا قلم: موسسه کتاب مهربان نشر، ۱۳۹۸.

مشخصات ظاهری: ۳۵۵ص:، جدول.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۵۸-۲

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: چاپ قبلی: ۱۳۹۶.

یادداشت: چاپ بیست و نهم.

یادداشت: کتابنامه.

موضوع: حسابداری

Accounting

موضوع: حسابداری - مسائل، تمرین‌ها و غیره

Accounting - Problems, exercises, ect

رده‌بندی کنگره: ۵۶۵۵HF

رده‌بندی دیویی: ۶۵۷

شماره کتابشناسی ملی: ۵۹۰۲۴۲۱

شناسنامه

عنوان: حسابداری پیشرفته (۱)

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۵۸-۲-۱

مولفان: دکتر حسن همتی - دکتر هدی همتی

نوبت چاپ: بیست و پنجم (اول ناشر) پاییز ۱۳۹۸

ناشر: آوا قلم، موسسه کتاب مهربان نشر

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

دفتر انتشارات: تهران، شهرک غرب، خیابان پیروزان جنوبی، خیابان پنجم پلاک ۶

تلفن: ۶۶۹۷۳۱۷۵-۶

کدپستی: ۱۳۱۴۹۵۳۵۱

ایمیل و وب سایت: Info@mehrabanshop.com-MehrabanPub.com

تلفن فروشگاه نشر بازگانی: ۶۶۹۵۳۴۷۵

فروشگاه اینترنتی: Mehrabanshop.ir

کلیه حقوق و حق چاپ متن و عنوان کتاب که به ثبت رسیده است؛ مطابق با قانون حقوق مؤلفان و مصنفان مصوب ۱۳۴۸ محفوظ و متعلق به مؤلف می‌باشد. هرگونه برداشت، تکثیر، کپی‌برداری به هر شکل (چاپ، فتوکپی، انتشار الکترونیکی) بدون اجازه‌ی کتبی از مؤلف نشر ممنوع بوده و متخلفین تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

آوا قلم

نسخه برای نادان ماندن تا ابد آنست که
شخص به معلوماتی که دارد قناعت کند.
« هوبارت »

پیشگفتار چاپ بیست و پنجم

پس از انتشار کتاب حسابداری پیشرفته (۱) و (۲) و مباحث جاری در حسابداری، حسابداری میان (۱) و (۲)، حسابداری شرکتها (جلد اول و دوم) و اصول حسابداری (۲) و اصول حسابداری (۱) فرصتی فراهم شد تا کتاب حسابداری پیشرفته (۱) که اکنون چاپ بیست و پنجم آن را پیش رو دارید، تجدید نظر کلی نموده، در چاپ جدید کتاب حسابداری پیشرفته (۱) نه تنها موضوعات جدید (گزارشگری مالی برحسب قسمت‌ها و اطلاعات مربوط طبق بیانیه ۲۲ گزارشگری مالی میان دوره‌ای) به تفصیل تشریح و مورد بحث قرار گرفته، بلکه مطالب سابق نیز مورد بازنگری کلی قرار گرفته است.

در تدوین مطالب، ضمن استفاده از آخرین مأخذ علمی منتشر شده در زمینه حسابداری مالی، تلاش بر این بوده تا مطالب با ساختار جامه حسابداری و قانون تجارت ایران، رهنمودهای سازمان حسابرسی و... هم آهنگی داشته باشد. در ابتدای هر فصل هدف کلی ارائه شده که موجب می‌شود خواننده، در ابتدای کار از محوری کل فصل آگاهی حاصل نموده، و پس از آن هدف‌های رفتاری آمده تا ذهن خواننده را به سوی علت مطالعه مطالب مندرج در هر فصل سوق دهد. از نظر مفاهیم و تئوری دیدگاه‌های مختلف مورد بررسی قرار گرفته و جهت تسهیل در امر یادگیری بهتر و جهت افزایش کارایی بیشتر، مثالهای متعدد بصورت چهارگزینه‌ای و تمرین و مسائل، در پایان هر فصل پیش‌بینی شده است.

مطالب کتاب در پنج فصل تهیه شده است. فصل اول این کتاب درباره حسابداری شعب (شعب متمرکز و غیرمتمرکز) و نمایندگی فروش، فصل دوم درباره حسابداری مبادلات

ارزی با توجه بیانیه‌های جدید و شعب خارجی، فصل سوم درباره فروش اقساطی و کالای امانی، فصل چهارم درباره مشارکت خاص (سرمایه‌گذاری مشترک) و فصل پنجم درباره گزارشگری مالی برحسب قسمت‌ها و اطلاعات استاندارد شماره ۲۲ مربوط به قسمت‌ها طبق استاندارد ایران، حسابداری گزارشات مالی میان دوره‌ای به صورت مقایسه‌ای مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

از مدیران انتشارات آوا قلم که فرصت انتشار کتاب حاضر را فراهم آورده و نیز از سرکار خانم زهرا بطاسم که زحمت حروفچینی و صفحه‌آرایی کتاب را عهده‌دار بوده تشکر و سپاسگزاری خود را اعلام می‌دارم.

اسامی اشخاص حق‌ترب و حقوقی که در این کتاب آمده فقط جنبه مثال دارد، در صورتی که تشابه اسمی شاهد شود و موضوع صرفاً تصادفی است.

با سپاس از استقبال فراوان اساتید، دانشجویان و سایر استفاده‌کنندگان ارجمند، امید است مورد توجه استادان عزیز، دانشگاه و مراکز آموزشی عالی و سایر علاقمندان قرار گیرد.

جهت برقراری ارتباط مؤثر و انتقال نظرات، می‌توانید از طریق پست الکترونیک به آدرس hemmati_h433@yahoo.com یا از طریق کتاب‌های نشر همکار با اینجانب تماس حاصل فرمایید.

با تشکر حسن همتی و هدی همتی

پاییز ۱۳۹۸

فصل اول: حسابداری شعب

سیستم عملیات حسابداری شعب	۳
روشهای قیمت‌گذاری کالاهای ارسالی به شعب	۴
سیستم حسابداری متمرکز	۵
روش اول: ارسال کالا به شعبه با استفاده از روش بهای تمام شده	۵
بستن حسابها در فترا مرکز	۱۲
روش دوم: ارسال کالا از اداره مرکزی به شعبه به بهای تمام شده بعلاوه چند درصد (بیش از بهای تمام شده)	۱۵
روش سوم: ارسال کالا از اداره مرکزی به شعبه به قیمت فروش	۲۲
سیستم عملیات حسابداری ارسال کالا از اداره مرکزی به شعبه به قیمت فروش	۲۲
ارسال کالا به شعبه به قیمت تمام شده (سیستم ثبت ادواری موجودی کالا)	۲۸
کاربرگ صورتهای مالی ترکیبی	۳۳
ارسال کالا به شعبه به روش بهای تمام شده بعلاوه درصدی اضافی	۳۶
تعدیل حساب سود تحقق نیافته کالای شعبه	۴۰
رفع اختلاف حسابهای متقابل	۴۳
هزینه حمل کالای ارسالی به شعب (روش کنترل ادواری)	۴۵
کاربرگ صورتهای مالی ترکیبی (ارسال کالا به شعبه به روش بیش از بهای تمام شده)	۴۸
بستن حسابها	۵۲
ارسال کالا به شعبه به روش خرده فروشی (نرخ صورتحساب)	۵۴
عملیات حسابداری شعب با استفاده از سیستم ثبت دائمی موجودی کالا	۵۶
کاربرگ صورتهای مالی ترکیبی اداره مرکزی و شعبه (کنترل دائم)	۶۱
بستن حسابها	۶۳

۶۷	کاربرگ صورتهای مالی ترکیبی (کنترل دائم).....
۷۰	حسابداری نمایندگی های فروش.....
۷۴	سؤالات، تمرینات و مسائل فصل.....

فصل دوم: حسابداری مبادلات ارزی

۱۱۲	کلیات.....
۱۱۲	تعاریف اصطلاحات اثرات تغییر در نرخ ارز (استاندارد ۱۶).....
۱۱۳	مبادلات ارزی خارجی.....
۱۱۷	بدهی مبادلات ارزی تسویه نشده.....
۱۲۰	حسابداری معاملات ارزی طبق استاندارد ایران.....
۱۲۶	عملیات حسابداری شرکت خارجی.....
۱۳۱	تبدیل (تسعیر) صورتهای مالی شرکت خارجی.....
۱۳۶	سؤالات، تمرینات و مسائل فصل.....

فصل سوم: حسابداری فروش اقساطی و کالای امانی

۱۵۲	کلیات.....
۱۵۶	مکانیزم شناسایی سود ناخالص در فروش اقساطی.....
۱۵۹	روشهای حسابداری فروش اقساطی.....
۱۶۳	روش بازیافت بهای تمام شده.....
۱۶۵	روش تعهدی.....
۱۶۵	روش سپرده.....
۱۶۶	روش حسابداری فروش اقساطی اموال غیرمنقول.....
۱۸۱	روش حسابداری فروش اقساطی کالا.....
۱۸۶	عدم پرداخت اصل و سود تضمین شده و تملک مجدد کالا.....
۱۸۸	نحوه ارائه صورتهای مالی.....
۱۹۲	کالای امانی.....
۱۹۳	وجه تمایز بین فروش عادی و کالای امانی.....

۱۹۴	مزایای قرارداد امانی
۱۹۵	حقوق و مسئولیت حق العمل کار
۲۰۰	عملیات حسابداری کالای امانی
۲۰۱	سیستم عملیات حسابداری فروش کالای امانی در دفاتر حق العمل کار
۲۰۵	حسابداری فروش کالای امانی در دفاتر آمر
۲۰۶	مخارج قابل انتقال و غیر قابل انتقال
۲۱۱	برگشت کالای ارسالی فروش نرفته به آمر
۲۱۲	پیش دریافت از حق العمل کار
۲۱۳	حسابداری کالای امانی در دفاتر آمر به روش کنترل ادواری
۲۱۷	زیان موجود کالای امانی
۲۱۸	نحوه ارائه حسابنامه کالای امانی در صورتهای مالی آمر
۲۲۰	قرارداد جدید فروش کالای امانی در مقابل قراردادهای سستی
۲۲۲	سئوالات، تمرینات، مسائل فصلی

فصل چهارم: حسابداری مشارکت خاص

۲۴۰	حسابداری مشارکت خاص (سرمایه گذاری تحت کنترل مشترک)
۲۴۳	عملیات تحت کنترل مشترک
۲۴۴	داریهای تحت کنترل مشترک
۲۴۵	واحدهای تجاری تحت کنترل مشترک
۲۴۵	روش حسابداری مشارکت خاص
۲۴۸	معاملات بین شریک خاص و مشارکت خاص
۲۴۹	روشهای حسابداری برای مشارکت خاص (سرمایه گذاری تحت کنترل مشترک)
۲۶۲	سئوالات، تمرینات و مسائل فصلی

فصل پنجم: گزارشگری مالی برحسب قسمتها و میان دوره‌ای

۲۷۲	گزارشگری مالی بر حسب قسمتها و اطلاعات مربوط
۲۷۶	شناسایی مسئولیتها در گزارشگری قسمت‌های مختلف یک واحد تجاری

۲۷۸	..... معیار و ضوابط کمی برای تعیین قسمت‌های عملیاتی مشمول گزارشگری
۲۸۴	..... آزمون ۷۵ درصد درآمد عملیاتی (آزمون مکمل)
۲۹۰	..... افشا اطلاعات درباره قسمت‌ها - گزارش میاندوره‌ای
۲۹۰	..... ماهیت گزارش‌های میاندوره‌ای درباره قسمت‌های مشمول گزارشگری
۲۹۷	..... آزمون دارایی (واحد میلیون ریال)
۲۹۸	..... آزمون درآمد (واحد میلیون ریال)
۲۹۹	..... گزارش‌های مالی میاندوره‌ای
۳۰۴	..... ویژگی‌های گزارش‌های مالی میان دوره‌ای
۳۰۵	..... ضرورت تهیه گزارش‌های مالی میان دوره‌ای
۳۰۶	..... دوره‌های زمان گزارش‌های مالی میان دوره‌ای
۳۱۰	..... نحوه گزارشگری سود و زیان و سایر اقلام سود و زیان جامع میان دوره‌ای
۳۲۷	..... سئوالات، تمرینات، مسائل فصل
۳۴۳	..... فهرست منابع